Dana Lukauskienė

Tyla, arba

Tylos, privalau susikaupti

Teatre reikalinga tyla. Tokia, kurioje girdėti, kaip aktorius įkvepia prieš ištardamas žodį. Kurioje svetimas sakinys staiga užkliudo tavo paties gyvenimą, ir dar ilgai sėdi nejudėdamas tavo mintyse, prisiminimuose, nors scenoje jau kalbama apie ką kita. Tą vakarą atėjome dviese. Rūbinėje palikome lietumi atsiduodančius paltus, telefonus nutildėme dar lipdamos laiptais. Draugė buvo pavargusi po darbo. Sakė norinti bent porą valandų apie nieką negalvoti, tačiau žinojau: jeigu spektaklis bus geras, jos mintys dar ilgai neras kelio namo. Jos viduje taps šviesu, šviesu, o vidinė tyla prisipildys to, kam kasdienybėje pritrūksta vietos.

Priešais mus atsisėdo akiniuotas vyras, kurio plaukai virš kaktos kilo į išdidžią skiauterę. Nusivilko švarką, kruopščiai sulankstė ir pasidėjo ant kelių. Po akinių stiklais akys atrodė kiek primerktos, lyg jis jau vertintų tai, ko mes dar nepastebėjome.

Užgeso šviesos. Iš pradžių klausėmės. Aktoriai vaikščiojo, kalbėjo apie laisvę ir gražius namus. Vienas jų vis perkeldavo kėdę iš vienos scenos pusės į kitą. Kaskart tikėjausi, kad pagaliau atsisės, bet jis sustodavo, pasižiūrėdavo į mus ir nešdavo ją atgal. Paskui pradėjo nusirenginėti. Vaidino geidulingą sceną iš miegamojo. Pirmieji drabužiai krito beveik nepastebimai. Švarkas ant stalo, marškiniai ant kėdės. Mėginau sekti žodžius. Gal reikėjo įsižiūrėti į žmogų, likusį be visko, kuo įprastai prisidengia. Laukiau, ką jis dabar pasakys.

Staiga – į žiūrovus buvo atgręžta nepasportavusio rubuilio aktoriaus varškės baltumo subinė.

Teatro apšvietimas išryškino visus kūno trūkumus. Draugė šalia manęs vos krustelėjo. Pajutau jos alkūnę, bet neatsisukau.

Scenoje tebekalbėjo apie drąsą, apie būtinybę išsilaisvinti iš primestų ribų. Žodžiai buvo dideli, skambūs, kiekvienas palydimas pauzės, kad spėtume pajusti jų svorį. Tuomet aktorius atsuko mums nugarą ir pasilenkė.

– Eina švilpt, – tyliai pasakė draugė.

– Fu, – išsprūdo man, žiūrint į subinės varškę.

Mūsų balsai nuskambėjo kaip tik per pauzę.

Vyras priešais atsigręžė. Jo skiauterės šešėlis nuslydo man per veidą.

– Netrukdykite susikaupti, – griežtai sušnabždėjo.

Nuleidau akis. Jaučiausi taip, lyg būčiau netinkamai atsakiusi į klausimą, kurio niekas neuždavė. Draugė daugiau nebejudėjo. Sėdėjome tyliai iki pabaigos. Aplink mus žmonės kosėjo į kumščius, taisėsi akinius, žiūrėjo į sceną, juokėsi. Bandžiau ir aš. Vis

dar tikėjausi akimirkos, kuri sujungtų visa, ką mačiau, kuri priverstų susigėsti savo nekantrumo.
Užgesus paskutinei šviesai, vyras priešais mus pirmasis pakėlė rankas ploti.
Rūbinėje buvo tvanku. Žmonės grūdosi, tiesė numerėlius, ieškojo kepurių rankovėse. Užsivilkusi paltą draugė ilgai traukė iš po apykaklės plaukus.
– Pažiūrėjus tokį spektaklį norisi nusispjauti, – pasakė.
Pažvelgiau į blizgančias grindis. Ir man norėjosi. Keistas, nemalonus noras, nederantis prie sietynų, prie aksomo, prie ką tik girdėtų plojimų. Burnoje buvo likęs kartumas, nors per pertrauką nieko negėrėme.
Išėjome į lietų. Prie durų būriavosi rūkantieji. Tarp jų stovėjo ir vyras su skiautere. Jis kažkam aiškino, kad publika dar turi užaugti.
Draugė įsikibo man į parankę.
– Gal tikrai reikėjo labiau susikaupti? – tarė.
Sustojau po varvančiu teatro stogeliu.
– Apie ką susikaupti, jei rodo apžėlusią subinę?